

ר' עובדיה מברטנורא

משנה ח

עַד אֵימָתִי נִקְרָאוּ נְטִיעוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
אָמַר, עַד שֶׁיַּחֲלוּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, בֵּת שֶׁבַע
שָׁנִים. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, נְטִיעָה כְּשֶׁמָּה. אֵילָן
שֶׁנִּגְמַם וְהוֹצִיא חֲלִיפִין, מְטַפֵּחַ וּלְמַטָּה כְּנִטְיעָה,
מְטַפֵּחַ וּלְמַעְלָה, כְּאֵילָן, דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן:

ח עד שיחלו. עד שיגלו
לחלין בשנה הרביעית על ידי
פדיון, ואם לא פדאן בשנה
הרביעית, עד שיעשו חלין
מאליהן בשנה החמישית:
נטיעה כשמה. בת שנתה
קרויה נטיעה ומו לא. פרוש

אחר כשמה כל זמן שגני אדם קוראין לה נטיעה ואין קוראין לה אילן. והלכה כרבי עקיבא: שנגמם. שנחמך:
חליפין. גדולים, לשון גזעו מחליף: כנטיעה. זין לענין חרישה זין לענין ערלה. והלכה כרבי שמעון:

הלכות שביעית

משנה ח

עַד אֵימָתִי נִקְרָאוּ נְטִיעוֹת

א. האם נעשים חולין בפדיון גרידא

ביאורו המפרשים דעד שיחולו היינו שייצאו
לחולין בשנה הרביעית לנטיעתן ע"י פדיון.
ואם לא פדאן בשנה הרביעית יצאו לחולין
בחמישית. וכ"פ הרא"ש (פיהמ"ש) והסמ"ך
דבריו על דברי הירושלמי (פ"א ה"ו) וז"ל מהו
שיחולו שיפדו או עד שיעשו חולין מאליהן
ומסיק עד שיעשו חולין מאליהן והיינו שנה
חמישית עכ"ל.

ויש לברר האם כאשר פדאן ברביעית נעשים
בכך תיכף חולין, או שמא חייבים להמתין
לבא השנה החמישית. ובלח"מ [על
המשניות] כתב דאע"פ שפדאן ברביעית
חשיב נטיעה עד בא השנה החמישית.

ב. ביאור דעת רבי יהושע

והנה איתא בירושלמי (שם) ר' יהושע אומר
אף שאמרו בנות חמש, בנות שש, בנות שבע,

אלא בגפנים בנות חמש. בתאנים, בנות שש.
בזתים, בנות שבע. וכן הביא הר"ש סירליו
מדברי התוספתא.

מדברי הרש"ס יש ללמוד דז' שנים לאו
דווקא אלא היינו דהשנים המירביות הם ז'
שנים. אמנם בקול הרמ"ז כתב שהסיבה
שנקט רבי יהושע ז' שנים הוא מכיוון שבכך
מן ההכרח שיחלוף בהם שנת השמיטה.

ג. ביאור דעת ר"ע

ולדעת ר"ע נטיעה כשמה. והנה הרמב"ם (פ"ג
ה"ז) העתיק להלכה דברי ר"ע וז"ל אי זו היא
נטיעה זה האילן הקטן כל זמן שקוראין לו
נטיעה. ובביאור דבריו כתבו הכס"מ,
והמהר"י קורקוס. דכיוון שקיי"ל (עירובין מו):
דהלכה כר"ע מחבירו לכן נקט הרמב"ם
כשיטת ר"ע.

אולם יש לתמוה [וכן תמה בקול הרמ"ז]
הלא כידוע ר' יהושע היה מרביתו של ר"ע
וא"כ מדוע איפה קיי"ל בהא כר"ע שהיה